

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 198/03-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť G. A. D., bytom K., vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 12, čl. 16, čl. 33 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky neprijatím právnej úpravy, ktorá by mu umožnila uplatniť si nárok na odškodnenie za ublíženie na zdraví spôsobené mu sovietskymi vojskami v roku 1968, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť G. A. D. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 2. júla 2003 doručené podanie G. A. D. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom K., označené ako „Ústavná sťažnosť vo veci porušenia základného práva podľa čl. 12, 16, 33 a 46 Ústavy Slovenskej republiky, v časti porušenia práva na ochranu rovnosti a dôstojnosti v právach, nedotknuteľnosti osoby, príslušnosti k národnostnej menšine a možnosti domáhania sa práv pred štátnymi orgánmi Slovenskej republiky“ s pripojenými prílohami. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ 21. augusta 1968 utrpel zranenie pravej ruky v dôsledku „strelby

zo strany sovietskych vojsk“, pričom jeho zranenie si vyžiadalo hospitalizáciu a následnú liečbu. Dňa 10. marca 1992 si sťažovateľ uplatnil nárok na odškodnenie za ublíženie na zdraví na Úrade pre riešenie dôsledkov pobytu sovietskych vojsk na území Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „ČSFR“), avšak bezvýsledne. Z príloh pripojených k sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ sa so svojím nárokom na odškodnenie za ublíženie na zdraví obrátil viackrát v priebehu rokov 1998 až 2003 aj na štátne orgány Slovenskej republiky (Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a Úrad vlády Slovenskej republiky), avšak takisto s negatívnym výsledkom. Sťažovateľ považuje za porušenie svojich označených základných práv skutočnosť, „že Slovenská republika neprijala príslušnú právnu normu štát sa dopúšťa porušenia medzinárodného dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“. V dôsledku uvedeného sťažovateľ požiadal, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom rozhodol takto:

„Právo sťažovateľa G. A. D., zaručené čl. 12 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 33 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na ochranu základných ľudských práv a slobôd bolo porušené.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 miliónov Sk, ktoré je Ministerstvo spravodlivosti SR povinné zaplatiť sťažovateľovi do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

Ministerstvo spravodlivosti SR je povinné nahradiť sťažovateľovi trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastupovania do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a s účinnosťou od 1. januára 2002 oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Osobitne sa zamerlal na preskúmanie jej opodstatnenosti, pričom skúmal, či nevydanie legislatívnej úpravy v Slovenskej republike, ktorá by sťažovateľovi umožňovala domáhať sa odškodnenia za ublíženie na zdraví spôsobené mu na území Československej socialistickej republiky (ďalej len „ČSSR“) sovietskymi vojskami v roku 1968, signalizuje možnosť porušenia jeho označených základných práv, realnosť ktorej by bolo potrebné preveriť po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 24/98), a zistil, že tomu tak nie je. Konanie o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predpokladá, že k porušeniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa podľa ústavy alebo medzinárodnej zmluvy dochádza orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky, hoci prirodzene nie je možné vylúčiť, že k porušeniu základných práv a slobôd by mohlo dôjsť aj postupom orgánu iného štátu. Ak by k takémuto jeho postupu došlo v rámci jurisdikcie Slovenskej republiky, aj tak by v konečnom dôsledku išlo o zodpovednosť slovenských orgánov, ktoré svojimi opomenutiami alebo nedbanlivosťou takýto postup orgánu cudzieho štátu umožnili.

Spôsob a rozsah odškodnenia za ublíženie na zdraví spôsobené sťažovateľovi v roku 1968 boli preto zásadne vecou štátnych orgánov bývalej ČSFR, pričom príslušná medzinárodnoprávna úprava (Zmluva medzi vládou Československej socialistickej republiky a vládou Zväzu sovietskych socialistických republík o podmienkach dočasného pobytu sovietskych vojsk na území Československej socialistickej republiky (ďalej len „Zmluva“) zo 16. októbra 1968, resp. Dohoda medzi vládou Československej socialistickej republiky a vládou Zväzu sovietskych socialistických republík o poskytovaní vzájomnej právnej pomoci vo veciach spojených s dočasným pobytom sovietskych vojsk na území Československej socialistickej republiky (ďalej len „Dohoda“) zo 16. októbra 1968) priznáva rovnako ako občanom Slovenskej republiky, tak aj „občanom tretích štátov nachádzajúcim sa na území Československej socialistickej republiky“ právo na náhradu

hmotných (majetkových) škôd, ktoré bolo možné uplatňovať buď pred splnomocnencom pre veci dočasného pobytu sovietskych vojsk v ČSSR (čl. 10 ods. 1 Zmluvy) alebo pred príslušnými československými súdmi (čl. 25 ods. 1 Dohody). Táto medzinárodnoprávna úprava bola v roku 1992 doplnená zákonným opatrením Predsedníctva Federálneho zhromaždenia z 20. mája 1992 o náhrade škôd spôsobených česko-slovenským fyzickým osobám vstupom cudzích vojsk a pobytom sovietskych vojsk na území Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (296/1992 Zb.), ako aj uznesením vlády ČSFR č. 822 z 19. decembra 1991.

Uvedené vnútroštátne právne akty, ako aj medzinárodné dohovory upravujú rozsah a spôsob náhrady škôd, ktorých sa mohli domáhať ako občania ČSFR, tak aj občania iných štátov, pokiaľ išlo o škody spôsobené im sovietskymi vojskami.

Keďže sťažovateľ nebol úspešný s uplatnením svojho nároku v bývalej ČSSR/ČSFR, po 1. januári 1993 sa obrátil na slovenské orgány, pričom tvrdí, že ich povinnosťou bolo prijať právnu úpravu, ktorá by mu (a už v rámci Slovenskej republiky) priznala právo domáhať sa náhrady tej škody, s nárokom na uplatnenie ktorej nebol úspešný.

Ústavný súd preto konštatuje, že súčasťou základných práv označených sťažovateľom nie je aj povinnosť orgánov Slovenskej republiky prijať právnu úpravu, ktorá by mu dovolila uplatňovať si nárok na odškodnenie za ublíženie na zdraví spôsobené mu sovietskymi vojskami v roku 1968. Keďže jej neprijatie nezakladá ani len možnosť porušenia označených základných práv sťažovateľa, bolo potrebné jeho sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2003